

2. Перелік страхових компаній, внесених до Державного реєстру фінансових установ на 02.08.2015 року.
<http://dfp.gov.ua/viewpage.php?iid=285&lang=ua>.

3. Пилецька С.Т., Саплін С.Ю. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання. Краматорск: ДГМА, 2013. С. 56.

4. Про господарські товариства: Закон України від 19.09.91 № 1576-ХІІ із змінами і доповненнями // <http://zakon.rada.gov.ua>.

5. Про затвердження Вимог до рейтингів фінансової надійності (стійкості) страховиків, перестраховиків-нерезидентів: Розпорядження Державної Комісії з регулювання ринків фінансових послуг від 03.12.2014 № 2885. <http://dfp.gov.ua>.

6. Про затвердження Тимчасового положення про товариство взаємного страхування: Постанова Кабінету Міністрів України від 01.02.19 № 132 із змінами. <http://zakon.rada.gov.ua>.

7. Про страхування: Закон України від 07.03.19 № 85/96-ВР із змінами та доповненнями. <http://zakon.rada.gov.ua>.

Конченко Дмитро Романович,
*магістр кафедри смарт-економіки,
Київський національний університет
технологій та дизайну (м. Київ)*

Науковий керівник – к.е.н., доцент Будякова О. Ю.

ПРАВОВІ АСПЕКТИ ДИРЕКТИВИ ПРО КОРПОРАТИВНУ ЗВІТНІСТЬ ЗІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ESG

Директива ЄС про корпоративну звітність зі сталого розвитку Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD) [1] набуває чинності з 2024 року.

З 2028 р. відповідні звіти зобов'язані подавати також українські компанії, які мають значну присутність у ЄС, або ж розміщують цінні папери

на біржах незалежно від того, чи заснований емітент у ЄС, або у країні, яка не входить до його складу.

Директива про корпоративну звітність зі сталого розвитку (CSRD) [1] – це закон Європейського Союзу, який зобов'язує великі компанії розкривати інформацію про їхній вплив на навколишнє середовище, соціальну сферу та управління (ESG). ESG об'єднує поняття environmental (довкілля), social (соціальна сфера) та governance (корпоративне управління). Ця директива замінює Директиву ЄС про нефінансову звітність (NFRD) і незабаром накладе більш комплексні зобов'язання щодо звітності ESG для багатьох компаній як у ЄС, так і за його межами. Основною метою CSRD є надання інвесторам і зацікавленим сторонам важливих даних щодо інвестиційних ризиків, пов'язаних із питаннями сталого розвитку, такими як зміна клімату, тощо. Крім того, він підкреслює важливість прозорості для виявлення того, як компанії впливають на навколишнє середовище та суспільство.

Компанії, які підлягають обов'язковому звіту CSRD:

Січень 2024 року – компанії, які вже підпадають під дію NFRD, тобто великі громадські організації ЄС та їхні материнські організації з понад 500 співробітників.

Січень 2025 року – усі інші великі підприємства, зареєстровані в ЄС, які наразі не відповідають сфері дії NFRD, а також великі підприємства за межами ЄС або материнські підприємства, зареєстровані на регульованому ЄС ринку з понад 250 працівниками.

Січень 2026 року – малі та середні підприємства, зареєстровані в ЄС.

ЄС визначає малими підприємствами компанії менше 50 співробітників та менш ніж 4 млн євро (4,9 млн доларів) на балансі або 8 млн євро (9,9 мільйона доларів) чистого обороту.

ЄС визначає підприємства середнього розміру підприємства, у яких понад 50 працівників, але менше 250, і загальний баланс від 4 млн євро (4,9 млн доларів США) до 20 млн євро (24,6 млн доларів США) або від 8 млн євро

(9,9 млн доларів США) та 40 млн євро (49,3 млн доларів США) чистого обороту.

Січень 2026 року також є першою датою поступового впровадження для малих і середніх підприємств, що не входять до ЄС, зареєстрованих на регульованих ринках ЄС, однак цей термін можна продовжити до січня 2028 року, якщо вони нададуть письмове пояснення, чому необхідна інформація не наведена в їх річному звіті про управління.

Січень 2028 року – підприємства за межами ЄС, які не зареєстровані на регульованому ЄС ринку. Іншими словами, міжнародні компанії, які не зареєстровані на регульованих ЄС біржах, але ведуть бізнес у ЄС.

Інформація, яку звітна компанія повинна надати у своєму звіті CSRD, викладена в Європейських стандартах звітності про сталий розвиток (ESRS). ESRS був остаточно розроблений Європейською комісією в липні 2023 року як стандарти, які застосовуються до всіх відповідних компаній, незалежно від їх сектору чи галузі. Завершена версія ESRS складається з двох наскрізних стандартів та включає розкриття інформації в таких сферах: загальні відомості; екологічне розкриття інформації: зміна клімату, забруднення, водні та морські ресурси, біорізноманіття та екосистеми, використання ресурсів та циркулярна економіка; розкриття інформації щодо управління: ведення бізнесу; соціальні індикатори: власна робоча сила, працівники в ланцюжку створення вартості, постраждалі громади, споживачі та кінцеві користувачі; розкриття інформації про навколишнє середовище, тощо.

Одним із найбільших елементів розкриття інформації про навколишнє середовище є інформація про зміну клімату, яка розроблена з метою звітування внеску організації в обмеження підвищення глобальної температури на 1,5 °C. Щоб відповідати Паризькій угоді, скорочення викидів парникових газів мають бути досягнуті до 2030 року, а Net Zero досягнуто до 2050 року. Компанії повинні будуть розкривати інформацію про свої викиди наступних парникових газів (ПГ): Вуглекислий газ (CO₂), Гідрофторвуглеці

(HFC), Метан (CH₄), Закис азоту (N₂O), Трифторид азоту (NF₃), Перфторвуглеці (PCF), Гексафторид сірки (SF₆).

Окрім парникових газів, інформація про навколишнє середовище включає вимірювання інших викидів та скидів у повітря, воду та ґрунт, а також інформацію щодо споживання, скидання та зберігання води. Хоча звітність про викиди ПГ є стандартною вимогою для всіх компаній, необхідність розкриття цих додаткових показників буде залежати від їхньої конкретної операційної діяльності.

Показники про забруднення пов'язані із забрудненням повітря, землі та води. Основна увага має бути зосереджена на запобіганні забрудненню шляхом поступового вилучення сировини та речовин, які можуть завдати шкоди навколишньому середовищу. У випадках, коли повне усунення неможливе, підприємствам слід висвітлити заходи, які вони вжили для мінімізації забруднення за допомогою технологій, а також свої зусилля з відродження, оновлення та перетворення забруднених екосистем.

Конкретні відомості про забруднення, що підлягають кількісному вимірюванню, включають викиди: забруднювачів повітря, води, неорганічних забруднювачів, озоноруйнівних речовин, тощо.

Компанії, які звітують, також повинні будуть розкривати дані про будь-які мікропластики, які виробляються або використовуються.

Водні та морські ресурси є ще однією сферою, яку компанії повинні будуть розкривати, включаючи інформацію про свою політику щодо водних і морських ресурсів та дії, які вони вживають, а також ресурси, які вони виділяють для цієї цілі на щорічній основі. Річне споживання води також необхідно буде визначити кількісно, включно з кількістю води, яка була взята з територій із значним ризиком нестачі води. У своїх звітах про використання водних ресурсів компанії також повинні будуть визначити, скільки води було перероблено, використано та збережено. Останнім кроком є визначення потенційних фінансових наслідків впливу, ризиків та можливостей, пов'язаних з водними ресурсами.

Комплексний характер розкриття екологічної інформації вимагає від компаній виходити за рамки простого вимірювання викидів. Вони також повинні виявити потенційні бізнес-ризики та можливості, пов'язані з підвищенням температури. Крім того, вони повинні окреслити свої ініціативи щодо збереження цінності сировини та продуктів, що зрештою призведе до зменшення відходів та використання ресурсів.

Розкриття інформації про управління зосереджена на конкретних бізнес-практиках, викладених у Директиві про корпоративну звітність зі сталого розвитку CSRD, які включають: корпоративну культуру, управління відносинами з постачальниками, запобігання корупції та хабарництву, залучення до політичного впливу, наприклад, лобіювання, захист інформаторів, платіжна практика, особливо щодо прострочених платежів малим і середнім підприємствам, тощо.

У рамках розкриття інформації про управління компанії зобов'язані розкривати деталі своєї політики щодо вищезгаданої практики. Вони також повинні надавати інформацію про те, як приймаються, документуються та вирішуються проблеми, пов'язані з підприємницькою діяльністю. Якщо показники ESG відсутні для будь-якої із згаданих сфер, організація повинна визначити, коли вони будуть розроблені.

Організаціям, які звітують, вкрай важливо зосередитися на розкритті соціальної інформації, щоб ефективно виявляти та розглядати як ризики, так і можливості в цих сферах. Деякі з цих областей включають: колективні переговори, індикатори різноманітності, заробітну плату, соціальний захист, умов для осіб з обмеженими можливостями. Для компаній стало надзвичайно важливим визнавати та розкривати ключові показники, що стосуються здоров'я та безпеки, навчання, розвитку навичок та балансу між роботою та особистим життям. Створення робочого середовища, яке надає пріоритет добробуту співробітників, має важливе значення для забезпечення довгострокової економічної стабільності. Окрім розкриття інформації про робочу силу, компанії також несуть відповідальність за розкриття деталей

щодо працівників у своєму ланцюжку створення вартості, клієнтів та стейкхолдерів.

Ініціативи ESG підкреслюють важливість підзвітності та прозорості. Компанії ЄС повинні продемонструвати не лише свою етичну діяльність та справедливе ставлення до працівників, але й свою відданість співпраці з постачальниками та продавцями, які поділяють подібні цінності, незалежно від їх глобального розташування. Ефективність стратегії ESG часто залежить від ефективного залучення зацікавлених сторін. Постачальники, продавці та клієнти повинні зрозуміти переваги перспектив розвивати та підтримувати відповідальну бізнес-модель.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Directive (EU) 2022/2464 of the European Parliament and of the Council of 14 December 2022 amending Regulation (EU) No 537/2014, Directive 2004/109/EC, Directive 2006/43/EC and Directive 2013/34/EU, as regards corporate sustainability reporting. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32022L2464>

Олійник Анатолій Юхимович,

к.ю.н., професор,

професор кафедри приватного та публічного права

Інституту права та сучасних технологій (м. Київ)

Подгорна Олена Олександрівна,

здобувачка першого (бакалаврського) рівня вищої освіти.

Київський національний університет технологій та дизайну (м. Київ)

ФОРМА ПРАВЛІННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВИ: 1996-2022 р.

Як незалежна держава, Україна на мапі світу існує лише із 1991 року. Починаючи з часів розпаду Київської Русі вона бориться за право мати свою